

Luontaisesti runsasravinteiset järvet

Kuva: Jarkko Leka

Uusimaalaista järviluontoa

Ihminen on asuttanut ja viljellyt luontaisesti runsasravinteisten järvien seutuja jo vuosisatoja. Näiden järvien tila on ihmistoiminnan myötä heikentynyt, eikä niitä löydy enää täysin luonnontilaisina. Luonnontilaisina ne ovat monimuotoisia järviluontotyyppisiä. Luontaisesti runsasravinteisiä järviä esiintyy savikkoalueilla ja runsasravinteisen kallio- ja maaperän alueilla. Eniten niitä esiintyy Etelä- ja Lounais-Suomessa, kuten Uudellamaalla. Esimerkkejä tämän luontotyypin edustajista Uudellamaalla ovat Pusulanjärvi, Hiidenvesi ja Tuusulanjärvi.

Runsasravinteiset järvet ovat tyypillisesti sameavetisiä ja matalia. Luonteenomaisinta kasvilajistoa ovat ilmaversoiset, kuten järviruoko, järvikaisla, rantapalpakko, ratamosarpio ja pystykeiholehti sekä kelluslehtiset ulpukka, lumme, siimapalpakko ja uistinviita. Myös uposkasveja, kuten vitoja voi olla runsaasti, mikäli vesi ei ole liian sameaa. Veden sameuden ja pohjien pehmeiden takia pohjalehtisiä kasveja on sen sijaan luontaisesti vähän. Runsaasravinteisissä ja sameissa vesissä kaloista viihtyvät muun muassa kuha, kiiski, pasuri, sorva, lahna, ruutana ja salakka. Lintuharrastajille nämä järvet ovat usein todellisia lintuparatiiseja.

Liiallista rehevyyttä voidaan torjua

Luontaisesti runsasravinteisten järvien rannat ovat usein rakennettuja ja valuma-alueen maankäyttö, kuten maa- ja

metsätalous, ojitukset, asutus ja teollisuuslaitokset, on aiheuttanut ravinne- ja kiintoainekuormitusta. Muutokset vesistöissä ilmenevät veden samentumisena, pohjien liettymisenä, happikatoina, sinileväkukintoina ja kalaston särkikalavaltaistumisena. Näiden järvien kasvillisuus on luontaisesti monilajista, mutta voimakkaan rehevöitymisen myötä ilmaversois- ja kelluslehtinen kasvillisuus runsastuu uposkasvilisuuden kustannuksella ja lajimäärä vähenee. Linnustokin taantuu, mikäli vesi- ja ranta-alueet umpeutuvat.

Järvien tilaa voidaan parantaa yhteisillä ponnisteluilla vesiin tulevan kuormituksen vähentämiseksi, turvaamalla vielä rakentamattomia rantoja sekä kunnostushankkeilla, joista monet Uudellamaallakin kohdistuvat runsasravinteisille järville. Vesiin tulevaa kuormitusta onkin saatu vähennettyä, mutta erityisesti maatalouden kuormituksen vähentäminen vaatii yhä tehokkaampia toimia. Järvikunnostus on pitkäjänteistä toimintaa, sillä järvien toipuminen on usein hidasta, koska pohjasedimenttiin varastoituneet ravinteet saattavat ylläpitää rehevöitymistä.

Rehevöityneen järven kunnostuksesta ja hoidosta saa tietoa esimerkiksi Suomen ympäristökeskuksessa tuotetusta oppaasta: Sarvilinna, A. & Sammalkorpi, I. 2010. Rehevöityneen järven kunnostus ja hoito. Ympäristöopas 2010. Suomen ympäristökeskus.